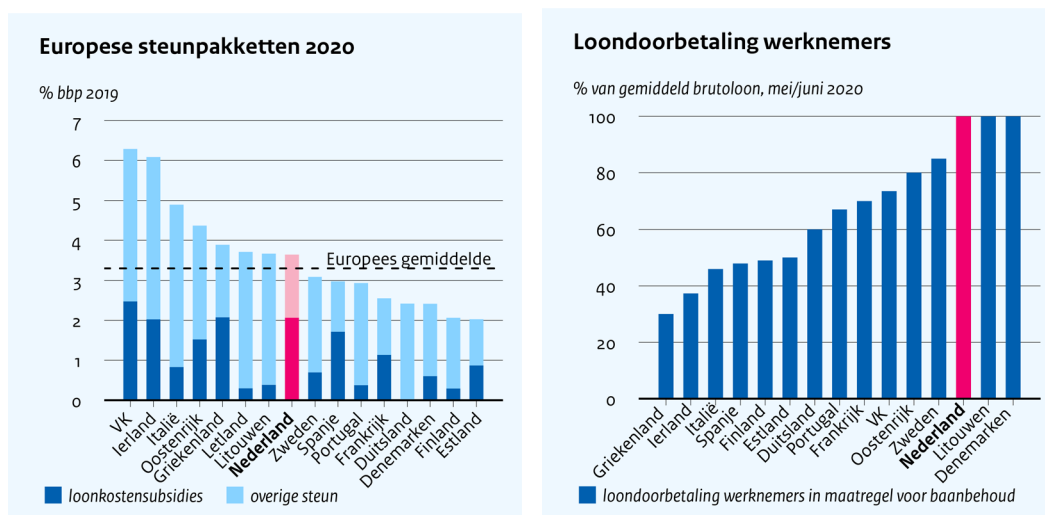

Coronasteun in perspectief

In Europees perspectief was het steunpakket in Nederland in 2020 bovengemiddeld groot, zeker in verhouding tot de daling van het bbp. In reactie op de coronacrisis lanceerden Europese landen forse economische steunpakketten, met een gemiddelde omvang van 3,3% bbp in 2020 (figuur links). (a) Met 3,6% bbp aan EMU-saldo-relevante steun zat Nederland net boven het gemiddelde in Europa. Het VK heeft het grootste noodpakket opgetuigd, voor ruim 6% bbp. Bovenop de saldo-relevante steun, komt de steun om de liquiditeit van bedrijven op peil te houden door leningen, overheidsgaranties en belastinguitstel. In de grotere EU-landen werd er gemiddeld voor 6% bbp gebruik gemaakt van de nationale garantieregelingen, in Nederland voor 2% bbp. Bovenop de steunpakketten komt de impuls als gevolg van de automatische stabilisatoren.

Figuur Steunpakketten in 2020 (links) en loondoorbetaling werknemers mei/juni 2020 (rechts)

Bron: CPB Notitie Analyse economische effecten steunpakketten 2020 (te verschijnen), OESO ([link](#)). Steunpakket van Ierland is gerapporteerd in bnp*. Voor Duitsland zijn geen gegevens beschikbaar over de omvang van de loonkostensubsidies.

In Nederland was het aandeel van de loonkostensubsidies in het steunpakket relatief groot in 2020. Het maximumbedrag en het gebruik van de loonsubsidies (NOW) waren in Nederland hoog in internationaal opzicht. In Nederland kregen werknemers van werkgevers die gebruik maakten van de NOW₁, 100% van het brutoloon doorbetaald en werkgevers kregen maximaal 90% van de loonkosten vergoed. De loondoorbetaling voor werknemers (figuur rechts) en de vergoeding voor werkgevers waren daarmee internationaal gezien hoog. De loondoorbetaling was ook aanzienlijk hoger dan in de WW. Ook het gebruik van de NOW was aanvankelijk relatief hoog (35% van alle werknemers). In latere kwartalen trok de economie aan en nam het gebruik van de NOW af, ook ten opzichte van andere landen. Het Nederlandse systeem was flexibel omdat het gebaseerd was op een verwachte omzetzaling. Bedrijven konden hun werknemers nog wat uren laten werken. In veel andere landen telden alleen de gewerkte uren bij de aanvraag voor dit type steun. (a)

(a) Zie CPB Notitie en AD Analyse economische effecten steunpakketten 2020 (te verschijnen). De getoonde landen in de figuur zijn een selectie van de volledige set landen, waarop het gemiddelde is gebaseerd. Voor alle landen op basis van realisaties stand maart/april 2021. Zorguitgaven om de pandemie te bestrijden zijn niet gerekend tot het steunpakket. De terugbetalingen van steunmaatregelen die toen bekend waren, zijn verwerkt in de totalen.